

Sygn. akt X GC 6/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.i.Przewodniczący SSO Iwona Wańczura

Protokolant Andrzej Chodorowski

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2015r. w Gliwicach

na rozprawie

z powództwa: (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko: Gminie Z. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 7.234,00 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Iwona Wańczura

Sygn. akt X GC 6/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym 22 grudnia 2014 r. powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych Gminy Z. w Z. i (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. kwoty 578 296,75 zł z ustawowymi odsetkami od 22 sierpnia 2009 r. od kwoty 189 137,97 zł i od 23 kwietnia 2012 r. od kwoty 389 158,78 zł oraz kosztów postępowania. Twierdziła, że pozwani zawarli 24 października 2007 r. umowę dotyczącą realizacji zadania – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Z. – D. G. i R. – zadanie 1 nr (...) -1. Drugą stroną umowy głównej był wykonawca – konsorcjum spółek: (...) Spółka Akcyjna, obecnie w (...) Spółka Akcyjna, obecnie w upadłości układowej. Konsorcjum zawarło umowę podwykonawczą z (...) Spółką Akcyjną, a ta, w dniu 23 kwietnia 2008 r. zawarła umowę dalszego podwykonawstwa z powódką, która wykonała prawidłowo wszystkie przydzielone jej zadania. Poszczególne części prac zostały odebrane. Zgodnie z umową podstawą płatności były świadectwa przejścia robót, które dla prac prowadzonych przez powódkę wystawił w dniach od 10 grudnia 2009 r. do 28 stycznia 2010 r. inżynier kontraktu. Powódka wystawiła 6 faktur, a niniejszym pozwem domaga się wynagrodzenia z 2 faktur z 7 sierpnia 2009 r. i z 23 kwietnia 2012 r. Odpowiedzialność Gminy Z. wynika z przepisu art.647¹§4 kc. Obecność powódka na placu budowy była wiadoma pozwany, co wystarcza do przyjęcia, że została wyrażona przez inwestora zgoda na zawarcie umowy z podwykonawcą oraz dalszym podwykonawcą.

Pozwani, reprezentowani przez jednego pełnomocnika, wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki solidarnie na ich rzecz kosztów procesu. Zarzucili, że faktura (...) wystawiona została jako „refaktura za zabezpieczenie

placu budowy oraz utrzymanie należytego porządku w okresie od 17.11.2008 r. do 31.12.2008 r. w ramach zadania: Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Z. – zadanie 1 nr (...) -1”, a faktura (...) obejmowała ten sam przedmiot za okres od 1.01.2009 r. do 31.01.2009 r, stąd wierzytelności te nie są wierzytelnościami z tytułu robót budowlanych, objętych hipotezą art.647¹§5 kc. Nadto pozwani takich usług nie zamawiali, nie byli ich odbiorcą i w żaden sposób

z nich nie korzystały i usług tych nie przewidywała umowa powódki z (...) S.A. Powódka nie udowodniła, że wykonała roboty objęte fakturą (...), bo nie przedstawiła wymaganych obustronnie podpisanych protokołów częściowych i końcowego.

Pozwani podnieśli także zarzut przedawnienia roszczenia. Przerwy biegu przedawnienia nie spowodowało postępowanie pojednawcze przed Sądem Rejonowym w Zabrze, gdyż wniosek powódki z 4 listopada 2011 r. w tym postępowaniu nie zawierał wystarczającej indywidualizacji roszczeń, nie wskazywał kwot rzekomych roszczeń względem pozwanych, a jedynie generalne określenie „wszelkie roszczenia”, nie mógł też dotyczyć należności z faktury wystawionej z nieuzasadnionych powodów dopiero 23 kwietnia 2012 r, bo protokolarny odbiór robót miał miejsce – według powódki - 31 stycznia 2009 r. Roszczenia z faktur (...), dotyczących usług przedawniły się z upływem dwóch lat, stąd były przedawnione przed datą złożenia wniosku o zawezwanie do próby ugodowej.

Pozwani podnieśli ponadto, że powódka nie przedstawiła dowodów, by informowała ich o zawarciu umowy z (...) S.A. bądź przedstawiła im tę umowę lub jej projekt. Uczestniczyła jedynie w łańcuszku podwykonawców, by podzlecać roboty dalszym podwykonawcom, bo sama nie miała możliwości wykonania prac z braku sprzętu i pracowników.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 października 2007 r. pozwani jako zamawiający zawarli umowę nr (...) z konsorcjum w składzie (...) Spółka Akcyjną w W. jako liderem i (...) Spółką Akcyjną w W. na wykonanie robót dla zadania pod nazwą: „Poprawa gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Z. – D. G. i R.” – Zadanie 1 nr (...) -1

dowód: umowa – k.171, 172

W dniu 29 kwietnia 2008 r. (...) Spółka Akcyjna

w W. zawarła z (...) Spółką Akcyjną w P. umowę, na podstawie której ta druga spółka miała wykonać budowę kanalizacji sanitarnej

i deszczowej wraz z układem ulic i oświetlenia dla Z. – Etap III wraz

z przynależnymi obiektami z odcinka 4, tj. „Budowa przyłączy do zaprojektowanej sieci kanalizacyjnej w ramach Etapu I, II, III dla Z. G.” oraz odcinka

5 „Przebudowa sieci wodociągowej z wymianą przyłączy w dzielnicy G. oraz budowa drogi osiedlowej wraz z oświetleniem ulic (...) i części ulicy (...) (wraz z kanalizacją sanitarną i deszczową)”.

dowód: umowa – k. 8-27

Z kolei wykonawca (...) Spółka Akcyjna wcześniej, bo w dniu 23 kwietnia 2008 r, zawarł umowę z powódką jako podwykonawcą umowę o wykonanie wyżej wymienionych prac w zakresie uzgodnionym z załączonym przedmiarem.

dowód: umowa – k.30-46

W dniu 31 stycznia 2009 r. sporządzony został z udziałem przedstawicieli powódki i spółki (...) protokół odbioru wykonanych prac: odcinka robót 03, 04 i 05 wartości 316 389, 25 zł, a 28 stycznia 2010 r. wystawione zostały przez reprezentującego inżyniera kontraktu świadectwa przejęcia robót.

dowód: protokół – k.66,67, świadectwa – k.47-52

Powódka nie miała możliwości realizacji prac ze względu na brak sprzętu

i pracowników. Świadek J. S. - inżynier rezydent sprawował nadzór nad pracami budowlanymi, wie, że powódka została zatrudniona do wykonywania prac budowlanych, choć nie znał ich zakresu, lecz nie wykonywała żadnych prac, nie spotykał jej pracowników, wszystkie prace skończone zostały na przełomie 2009/2010. Świadek M. B. – pracownik pozwanego (...) Spółki z o.o, kierownik jednostki realizacji projektu, koordynował wykonanie robót, zeznał, że zamiast (...) prace wykonywała spółka (...), o czym zamawiający dowiedział się na początku 2010 r, po zakończeniu, podczas trwania gwarancji. Nie zlecano powódce usług ochrony budowy. Potwierdził, że prace zostały zakończone w 2009 r., kontrakt jest zamknięty, rozliczonych jest 26 kontrahentów, a pod sygn. akt X GC 370/14 w Sądzie Okręgowym w Gliwicach toczy się sprawa z powództwa (...) o te same roszczenia.

Także świadek D. P. – pracownik (...) Spółki z o.o., która nadzorowała realizację projektu zeznała, że powódka była podwykonawcą konsorcjum, ale nie byłaby w stanie nic wykonać, bo nie miała środków, pozwani nie zamawiali usług utrzymania porządku na placu budowy,

Świadek S. S. do 30 czerwca 2009 r. był pracownikiem powódki, zeznał, że ochroną placu budowy zajmowała się spółka (...),

a utrzymanie porządku leżało w ramach wykonania zadania. Tylko on i K. J. byli pracownikami powódki, a na budowie pracowała spółka (...). Okoliczność tę potwierdziła świadek K. J., pracownik powódki w latach 2008 i 2009, która była obecna na budowie raz w tygodniu. Zeznała, że utrzymanie porządku sprawowane było w ramach umowy, przy przedmiotowym zadaniu pracowała spółka (...), która upomina się o te same roszczenia.

dowód: zeznania świadków: J. S. – k. 210, 212, M. B. – k. 211, 212, D. P. - k.211, 212, S. S. – k.224, 227, K. J. – k.225, 227, informacja Komornika – k.180

W dniu 31 grudnia 2008 r. (...) Spółka z o.o. w B. obciążyła powódkę fakturą (...) na kwotę brutto 133 562,09 zł za „zabezpieczenie placu budowy oraz utrzymanie należytego porządku na jej terenie zgodnie ze zleceniem z dnia 18.11.2008 r.” Na taką samą kwotę powódka wystawiła Spółce (...) fakturę ponad siedem miesięcy później, bo 7 sierpnia 2009 r. jako „refakturę za zabezpieczenie placu budowy oraz utrzymanie należytego porządku w okresie od 17.11.2008 r. do 31.12.2008 r. w ramach zadania: Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Z. – zadanie 1 nr (...) -1” z terminem płatności 21 sierpnia 2009 r. Zlecenie z 18 listopada 2008 r. dla spółki (...) związane było z opuszczeniem przez nią budowy i miało trwać do czasu ponownego rozpoczęcia prac. Zabezpieczenia placu budowy dotyczyła także faktura (...)

z 7 sierpnia 2009 r., obciążająca P. tyle, że dotyczyła okresu od 1.01.2009 r. do 31.01.2009 r. i opiewała na kwotę 55 575,88 zł brutto.

W dniu 23 kwietnia 2012 r. powódka wystawiła dla P. fakturę (...) na kwotę 389 156,76 zł brutto tytułem „poprawy poprawy gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Z. – D. G. i R. – Zadanie 1 nr (...) -1 – faktura częściowa zgodnie z protokołem wykonywanych robót – Umowa z dn. 23.04.2008 r.”

dowód: faktury – k.60, 61, 64, 65, zlecenie – k.63

Powódka wezwała pozwanych do zapłaty dochodzonych obecnie kwot pismami z 20 maja 2014 r.

dowód: wezwania – k.70-77

Powódka 4 listopada w 2011 r. skierowała do Sądu Rejonowego w Zabrze wnioski o zawezwanie do próby ugodowej (...) Spółkę Akcyjną, (...) Spółkę Akcyjną, (...) Spółkę z o.o, (...) Spółkę Akcyjną i Gminę Miejską Z., nie precyzując konkretnie zgłaszanych roszczeń, a jedynie wymieniając niektóre z faktur, za które domaga się zapłaty, w tym: 2/08/2009 i 3/08/2009.

dowód: protokół i odpowiedź na wniosek w sprawie VIII Co 8053/11 –k. 168, 169, 170, twierdzenia pozwanych zawarte w odpowiedzi na pozew

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty, które nie były przez strony kwestionowane oraz zeznania wymienionych świadków
które były ze sobą spójne, nawet zeznania świadków zawnioskowanych przez powódkę korespondowały z tymi, jakie złożyli świadkowie powołani przez pozwanych. Sąd pominął dowód z zeznań świadka D. B. wobec jego nieobecności, gdyż okoliczności, na które miał zeznawać zostały wyjaśnione przez pozostałych świadków, zawnioskowanych przez powódkę.

Sąd zważył:

Przedmiot sporu sprowadzał się do ustalenia, czy pozwani ponoszą solidarną odpowiedzialność wraz z generalnym wykonawcą za zapłatę wynagrodzenia za roboty wykonane przez powódkę, a nadto, czy wynagrodzenie to jest należne, tj. czy określone prace mieściły się w zakresie umowy oraz czy faktycznie wykonała je powódka.

Przepis art. 647¹ § 5 kc wprowadza jako zasadę solidarną odpowiedzialność inwestora i generalnego wykonawcy, względnie wykonawców częściowych, za umowy zawierane z podwykonawcami oraz dalszymi podwykonawcami.

Zgodnie z art. 647¹ § 2 kc inwestor może wyrazić zgodę na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą. Zgoda obejmuje zarówno osobę podwykonawcy, jak i zakres konkretnych robót, jakie mają mu być powierzone. Zgoda inwestora, o której mowa w art. 647¹ § 2 kc ma znaczenie jedynie dla powstania jego odpowiedzialności na podstawie art. 647¹ § 5 kc, a jej brak nie wpływa na skuteczność umowy zawartej przez wykonawcę i podwykonawcę.

Ciężar wykazania, że inwestor zaakceptował wykonanie prac za określone wynagrodzenie (elementy przedmiotowe umowy) przez podwykonawcę spoczywał na powódce. Pozwani nie zaprzeczyli wprost, by nie byli poinformowani o udziale powódki jako podwykonawcy w procesie budowlanym, natomiast okoliczności sprawy bez wątpienia wskazują, że pozwani jako inwestorzy nie mieli wiedzy o wykonywaniu prac przez spółkę (...), której powódka zleciła swoje obowiązki jako kolejnemu podwykonawcy, nie znali warunków umowy między tymi podmiotami, stąd nie mogli wyrazić zgody na tego podwykonawcę. Powódka nie wykazała, a nawet tego nie twierdziła, by pozwani taką wiedzę posiadali. Wykazane zostało, nawet zeznaniami świadków powódki, że ona sama nie miała środków, by wykonać zleczone jej prace.

Kolejnym, istotnym faktem dla oceny zasadności roszczenia jest charakter prac, za które powódka żąda wynagrodzenia, a jest nim utrzymanie porządku na budowie. Takich usług ani inwestorzy, ani kolejni wykonawcy nie zlecali powódce. Nadto ona sama w zleceniu z 18 listopada 2008 r. dla (...) 2 powierzyła te zadania w związku z tym, że spółka ta przerwała roboty. Treść tego zlecenia po pierwsze potwierdza wykonywanie prac przez spółkę (...), a po drugie wskazuje, że konieczność utrzymania porządku związana jest ze wstrzymaniem prac. Gdyby nie doszło do przerwania prac, nie byłoby zatem potrzeby odrębnego zlecenia „utrzymania porządku”, bo – jak wskazują świadkowie - stanowi ono obowiązek w ramach umowy o wykonanie prac budowlanych. W tej sytuacji uznać należy, że wystawienie przez powódkę faktur (...) nie znajdowało żadnego uzasadnienia w postanowieniach jej umowy z (...) S.A.

Pozwani mają też rację, podnosząc z ostrożności procesowej zarzut przedawnienia tych roszczeń – o świadczenie usług (nie stanowią bowiem robót budowlanych), jako podlegającym przepisowi art.751 kc w zw. z art.750 kc. Przedawniły się bowiem już przed złożeniem wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, gdyż ich wymagalność, o ile przysługiwałyby, nastąpiła 1 stycznia

i 1 lutego 2009 r. Dwuletni okres do dochodzenia roszczenia upłynął nawet od dat określonych w fakturach (...). Przedawnienie dotyczy też świadczenia oznaczonego w fakturze (...) wystawionej z tytułu robót budowlanych, gdyż jego wymagalność powinna wynikać z „prawidłowo i zasadnie wystawionej faktury” (§6 umowy powódki z P.). Skoro protokół odbioru prac został sporządzony 31 stycznia 2009 r, to niezrozumiałe i niezgodne

z przepisami podatkowymi jest wystawienie faktury 23 kwietnia 2013 r. i nie może powodować „przesunięcia” daty wymagalności, wyznaczającej początek biegu trzyletniego okresu przedawnienia, przewidzianego dla umów o roboty budowlane zgodnie z przepisem ogólnym art.118 kc.

Z braku zatem przesłanek z art.647¹ § 5 kc powództwo należało oddalić.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art.99 kpc i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO Iwona Wańczura